

כרשת

אחר

עם אונקלום ורע"

פרשת אחרי

ויקרא פרק טז

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי

מֹות שְׁנֵי בָנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם

לִפְנֵי יְהוָה וַיָּמָתוּ׃

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה בְּתַר דְּמִיתוּ תִירִין

בָּנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְוֵי הוֹן אֶשְׁתָּא נֹכְרִיתָא

קָדָם יִי וַיָּמָתוּ׃

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני
 אהרן וגו'. מה תלמוד לומר, היה רבי
 אלעזר בן עזריה מושלו, משל לחולה
 שנכנס אצלו רופא, אמר לו אל תאכל צונן
 ואל תשכב בטחב, בא אחר ואמר לו אל
 תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות
 בדרך שמת פלוני, זה זרזו יותר מן
 הראשון, לכך נאמר אחרי מות שני בני
 אהרן:

ב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה דִּבֶּר

אֶל אֶהְרֹן אָחִיךָ וְאֶל יִבְנֵי בְכֹרֶיךָ

עַתָּה אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לְפָרֹכֶת

אֶל פָּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל

הָאָרֶץ וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנֹן

אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּרֶת׃

וְאָמַר יי לַמֶּשֶׁה מַלֵּל עִם אֶהְרֹן אָחִיךָ

וְלֹא יִהְיֶה עָלֶיךָ בְּכָל עֵדֶן לְקֹדֶשׁ מִגִּיּוֹ

לְפָרֹכֶת לְקֹדֶם כִּפֻּרְתָּא דִּי עַל אֲרוֹנָא

וְלֹא יָמוּת אֲרִי בַעֲנָנָא אֲנָא מִתְגְּלִי עַל

בֵּית כִּפְרֵת־א:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן אֶחָיִךְ
וְאֶל יִבְיָא. שְׁלֹא יָמוּת כְּדָרֶךְ שִׁמְתּוֹ בְּנֵי־ו:
וְלֹא יָמוּת. שְׁאֵם בֹּא הוּא מֵת: כִּי בַעֲנֹן
אֲרֹאֶה. כִּי תָמִיד אֲנִי נֹרְאָה שֵׁם עִם עֲמוּד
עֲנָנִי, וְלִפִּי שִׁגְלוֹי שְׁכִינָתִי שֵׁם יִזְהַר שְׁלֹא
יִרְגִּיל לְבֹא, זֶהוּ פֶשׁוּטוֹ. וּמִדְרָשׁוֹ לֹא יִבְיָא
כִּי אִם בַּעֲנֹן הַקְטָרֶת בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים:

ג. בְּזֹאת יִבְיָא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ
בְּפֶר בֶּן בֶּקָר לְחִטָּאת וְאֵיל

לְעֹלָה:

בְּדָא יְהִי עָלֶיךָ אֲהֶרֶן לְקוֹדֶשׁא בְּתוֹר

בְּר תוֹרֵי לְחֻטָּאתָא וּדְכַר לְעֹלָתָא:

בזאת. גימטריא שלו ד' מאות ועשר, רמז

לבית ראשון: בזאת יבא אהרן וגו'. ואף

זו לא בכל עת כי אם ביום הכיפורים, כמו

שמפורש בסוף הפרשה בחדש השביעי

בעשור לחודש:

ד בְּתַנֵּת בְּד קֹדֶשׁ יְלִבֶּשׁ

וּמִכְנָסֵי בְד יְהִיֹּה עַל בְּשָׂרוֹ

וּבְאַבְנֵיט בַּד יַחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת

בַּד יִצְנֹף בְּגִידֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֵץ

בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וְלִבָּשָׁם:

כְּתוּנָא דְּבוּצָא קוּדְשָׁא יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסִין

דְּבוּץ יִהוּן עַל בְּסִרָהּ וּבִהְמִינָא דְּבוּץ

יִסַּר וּבְמִצְנֶפֶתָא דְּבוּצָא יַחַת בְּרִישָׁה

לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא אֲנוּן וַיִּסְחִי בְּמִיָּא יֵת

בְּסִרָהּ וַיִּלְבָּשׁנוּן:

כתנת בד וגו'. מגיד שאינו משמש לפניו

בשמונה בגדים שהוא משמש בהם בחוץ
שיש בהם זהב, לפי שאין קטיגור נעשה
סניגור, אלא בד' כבהן הדיוט, וכולן של
בוץ: קדש ילבש. שיהיו משל הקדש:
יצנף. כתרזומו יחת ברישה, יניח בראשו,
כמו ותנח בגדו, ואחתתיה: ורחץ במים.
אותו היום טעון טבילה בכל חליפותיו.
וחמש פעמים היה מחליף מעבודת פנים
לעבודת חוץ, ומחוץ לפנים, ומשנה
מבגדי זהב לבגדי לבן, ומבגדי לבן לבגדי
זהב, ובכל חליפה טעון טבילה ושני

קְדוּשֵׁי יָדַיִם וּרְגָלַיִם מִן הַכִּיּוֹר:

הַ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח

שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאת

וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה:

וּמִן כְּבִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִסֵּב תְּרִין

צִפְּרֵי עִזִּין לַחֲטָאתָא וּדְכֹר חֵד

לְעֹלָתָא:

וְהִקְרִיב אֶחָדָן אֶת פֶּר

הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ וְכֶפֶר בַּעֲדוֹ

וּבְעֵד בֵּיתוֹ:

וַיִּקְרַב אֶהֱרֹן יֵת תּוֹרָא דְחֻטָּאתָא דִּי לָהּ

וַיִּכַּפֵּר עַלֹּהֵי וְעַל אֲנָשׁ בֵּיתָהּ:

אֵת פֶּר הַחֻטָּאת אֲשֶׁר לוֹ. הָאֲמֹר

לְמַעַלָּהּ, וּלְמַדָּךְ כֹּאן שְׁמִשְׁלוֹ הוּא בֹא וְלֹא

מִשְׁלֵ צְבוּר: וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

מִתּוֹדָה עַלִּיז עֲוֹנוֹתֵיז וְעֲוֹנוֹת בֵּיתוֹ:

וּלְקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם

וְהַעֲמִיד אֹתָם לְפָנֵי יְהוָה פֶּתַח

אָהַל מוֹעֵד:

וַיִּסַּב יֵת תְּרִין צְפִירִין וַיָּקִים יְתָהוֹן

קָדָם יי בַּתֶּרַע מִשְׁכַּן זְמָנָא:

ח וְנָתַן אֶהֱרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים

גִּרְלֹת גִּרְלֹת גִּרְלֹת אֶחָד לַיהוָה

וְגִרְלֹת אֶחָד לַעֲזָאזֵל:

וַיִּתֵּן אֶהֱרֹן עַל תְּרִין צְפִירִין עֲדָבִין

עֲדָבָא חַד לְשִׁמָּא דִּי וְעֲדָבָא חַד

לַעֲזָאזֵל:

ונתן אהרן על שני השעירים גרלות.

מעמיד א' לימין וא' לשמאל, ונותן ב' ידיו

בקלפי, ונוטל גורל בימין וחברו בשמאל,

ונותן עליהם, את שכתוב בו לשם, הוא

לשם ואת שכתוב בו לעזאזל, משתלח

לעזאזל: עזאזל. הוא הר עז וקשה, צוק

גבוה, שנאמר ארץ גזרה, חתוכה:

ט וְהִקְרִיב אֶהְרֹן אֶת הַשְּׂעִיר

אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֹל לַיהוָה

וַעֲשֶׂהוּ חֹטֵאת:

וַיִּקְרַב אֶהֱרֹן יֵת צִפְיָא דִּי סְלִיק

עֲלוּהִי עֲדָבָא לְשִׁמָּא דִּי וַיַּעֲבֹדְנָה

חֲטָאתָא:

וַעֲשֵׂהוּ חֲטָאתָא. כַּשְׁמִנִּיחַ הַגּוֹרֵל עָלָיו

קוֹרָא לוֹ שֵׁם וְאוֹמֵר לֵה' חֲטָאתָא:

וְהַשְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו

הַגּוֹרֵל לַעֲזָאזֵל יַעֲמֹד חַי לְפָנַי

יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ

לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה:

וְצִפְיָא דִּי סְלִיק עֲלוֹהִי עֲדָבָא

לְעִזְאֵל יִתְקַם כַּד חֵי קָדָם יִי לְכַפָּרָא

עֲלוֹהִי לְשַׁלַּח יְתֵהּ לְעִזְאֵל לְמַדְבָּרָא:

יַעֲמַד חֵי. כְּמוֹ יוֹעֲמַד חֵי, עַל יְדֵי אַחֲרִים,

וְתִרְגְּמוּ יִתְקַם כַּד חֵי. מַה תִּלְמֹוד לֹאמַר,

לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר לְשַׁלַּח אוֹתוֹ לְעִזְאֵל, וְאִינִי

יּוֹדֵעַ שִׁילּוּחוֹ אִם לְמִיתָה אִם לְחַיִּים, לְכַד

נֶאֱמַר יַעֲמַד חֵי, עֲמִידָתוֹ חֵי עַד שִׁישְׁתַּלַּח,

מִכָּאן שֶׁשְׁלִיחוֹתוֹ לְמִיתָה: לְכַפֵּר עֲלֵיו.

שִׁיתוּדָה עֲלֵיו כְּדַכְּתִיב וְהִתוּדָה עֲלֵיו וְגו':

יֹא וְהִקְרִיב אֶהְרֹן אֶת פֶּר

הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֹּר בַּעֲדוֹ

וּבַעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פֶּר

הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ:

וַיִּקְרַב אֶהְרֹן יָת תּוֹרָא דְחֲטָאתָא דִּי לָהּ

וַיִּכַּפֹּר עָלוֹהִי וְעַל אֲנִשׁ בֵּיתָהּ וַיִּכּוֹס יָת

תּוֹרָא דְחֲטָאתָא דִּי לָהּ:

וכפר בעדו וגו'. וידוי שני עליו ועל אחיו

הכהנים, שהם כלם קרוים ביתו, שנאמר

בית אהרן ברכו את ה' וגו', מכאן
 שהכהנים מתכפרים בו, וכל כפרתו אינה
 אלא על טומאת מקדש וקדשיו, כמו
 שנאמר, וכפר על הקדש מטומאות וגו':

יב וְלִקַּח מִלֹּא הַמִּחֶתֶה גִּחְלִי
 אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה
 וּמִלֹּא חֲפָנָיו קִטְרֶת סַמִּים דִּקְחָה
 וַהֲבִיֵּא מִבֵּית לְפָרֹכֶת:

וַיִּסֹּב מִלִּי מִחֲתִיתָא גוֹמְרִין דְּאַשָּׁא
 מֵעֲלֹי מִדְּבַחָא מִן קֳדָם יי וּמִלִּי

חֲפִנּוּהִי קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין דְּקִיקִין וַיַּעַל
מִגִּיו לְפָרְכָּתָא:

מעל המזבח. החיצון: מלפני ה'. מצד
שלפני הפתח, והוא צד מערבי: דקה. מה
ת"ל דקה, והלא כל הקטורת דקה היא,
שנאמר ושחקת ממנה הדק, אלא שתהא
דקה מן הדקה, שמערב יום הכפורים היה
מחזירה למכתשת:

יג וְנָתַן אֶת הַקְטֹרֶת עַל הָאֵשׁ
לְפָנַי יְהוָה וּבִסָּה עֲנֹן הַקְטֹרֶת

אֶת הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָעֵדוּת
וְלֹא יָמוּת:

וַיֵּתֶן יְתֹקְטוּרֶת בּוֹסְמִיָּא עַל אֲשֶׁתָּא
לְקִדָּם יִי וְחָפִי עֲנָנָא קְטֹרֶתָא יְתֹ
כַּפֹּרֶתָא דִּי עַל סִהֲדוּתָא וְלֹא יָמוּת:
עַל הָאֵשׁ. שְׁבִתוּךְ הַמַּחֲתָה: וְלֹא יָמוּת.
הָאֵשׁ אִם לֹא עָשָׂא כְּתִקְנָה חַיִּיב מִיָּתָה:

יְדֹ וְלִקְחֹ מִדָּם הַפָּר וְהַזֶּה
בְּאַצְבָּעוֹ עַל פָּנָי הַכַּפֹּרֶת

קִדְמָה וְלִפְנֵי הַכִּפֹּרֶת יִזָּה

שִׁבְעַת פְּעָמִים מִן הַדָּם

בְּאַצְבָּעוֹ:

וַיִּסֹּב מִדְמָא דְתוֹרָא וַיִּדֵּי בְּאַצְבָּעָהּ עַל

אַפִּי כַּפוֹרֶתָא קְדוּמָא וְלִקְדָם כַּפֹּרֶתָא

יְדֵי שִׁבְעַת זְמָנִין מִן דְמָא בְּאַצְבָּעָהּ:

וְהִזָּה בְּאַצְבָּעוֹ. הִזָּאָה אַחַת בְּמִשְׁמַע:

וְלִפְנֵי הַכִּפֹּרֶת יִזָּה שִׁבְעַת. הִרִי אַחַת

לְמַעַלָּה וְשִׁבְעַת לְמַטָּה:

טו וְשַׁחַט אֶת שְׁעִיר הַחַטָּאת

אֲשֶׁר לָעֵם וְהֵבִיא אֶת דָּמוֹ אֶל

מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲשָׂה אֶת דָּמוֹ

כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָם הַפָּר וְהִזָּה

אֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי

הַכַּפֹּרֶת:

וַיָּכֹס יָת צִפְיָא דְחַטָּאתָא דִּי לְעֵמָא

וַיַּעַל יָת דְּמָה לְמַגִּיו לְפָרֹכְתָא וַיַּעֲבֵד

לְדְמָה כְּמָא דִּי עֲבַד לְדְמָא דְתוֹרָא

וְיָדֵי יִתֶּה עַל כַּפֵּי תָא וּלְקָדָם כַּפֵּי תָא:

אשר לעם. מה שהפך מכפר על הבהנים

מכפר השעיר על ישראל, והוא השעיר

שעלה עליו הגורל לשם: באשר עשה

לדם הפך. אחת למעלה ושבע למטה:

טז וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְמֵאת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשְׁעֵיהֶם לְכָל

חַטֹּאתֵם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאַהֲלֵ

מוֹעֵד הַשָּׁכֵן אֹתָם בְּתוֹךְ

טמאתם:

ויכפר על קודשא מסואבת בני

ישראל וממרדיהון לכל חטאיהון וכן

יעבד למשכן זמנא דשרי עמהון בגו

סואבתהון:

מטמאת בני ישראל. על הנכנסין

למקדש בטומאה ולא נודע להם בסוף,

שנאמר לכל חטאתם, וחטאת היא שוגג:

ומפשעיהם. אף הנכנסין מזיד בטומאה:

וכן יעשה לאהל מועד. כשם שהזה

משניהם בפנים, אחת למעלה ושבע
למטה, כך מזה על הפרוכת מבחוץ
משניהם, אחת למעלה ושבע למטה:
השכן אתם בתוך טומאותם. אף על פי
שהם טמאים, שכינה ביניהם:

וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל
מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד
צֵאתוֹ וְכַפֵּר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד
בֵּיתוֹ וּבַעֲד כָּל קֹהֶל יִשְׂרָאֵל:

וְכָל אִישׁ לֹא יִהְיֶה בַּמִּשְׁכָּן זְמַנָּא

בַּמַּעֲלָה לְכַפֵּרָא בְּקוֹדֶשָׁא עַד מִפְּקָה
 וַיִּכַּפֵּר עָלוֹהִי וְעַל אֲנִשׁ בֵּיתָהּ וְעַל כָּל
 קְהָלָא דִּישְׂרָאֵל:

יח **שני** וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ

אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּכַּפֵּר עָלָיו
 וְלִקְחַ מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר
 וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ

סְבִיב:

וַיִּפּוֹק לְמַדְבַּחַּא דִּי קִדְםִי יִי וַיִּכַּפֵּר
עַלֹּהֵי וַיִּסֵּב מִדְּמָא דְּתוֹרָא וּמִדְּמָא
דְּצַפִּירָא וַיִּתֵּן עַל קַרְנֵת מַדְבַּחַּא סְחֹר
סְחֹר:

אַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. זֶה מִזְבֵּחַ
הַזֶּה, שֶׁהוּא לִפְנֵי ה' בַּהֵיכָל. וְזֶה תִּלְמוּד
לִומר וַיֵּצֵא, לִפְנֵי שֶׁהִזָּה הַהִזְאוֹת עַל
הַפְּרוּכָת, וְעַמֵּד מִן הַמִּזְבֵּחַ וּלְפָנִים וְהִזָּה,
וּבִמְתָּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּקֶק לְצֵאת מִן הַמִּזְבֵּחַ

ולחוץ, ויתחיל מקרן מזרחית צפונית:

וכפר עליו. ומה היא כפרתו, ולקח מדם

הפר ומדם השעיר, מעורבין זה לתוך זה:

וַיִּזְחֶזְחָה עָלָיו מִן הַדָּם בְּאַצְבָּעוֹ

שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּטְהֲרוּ וַיִּקְדְּשׁוּ

מִטְמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיְדִי עָלוֹהִי מִן דָּמָא בְּאַצְבָּעָה שֶׁבַע

זְמָנִין וַיְדַכֶּנָּה וַיִּקְדְּשֶׁנָּה מִסּוּאֲבַת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

והזה עליו מן הדם. אחר שנתן מתנות
 באצבעו על קרנותיו, מזה ז' הזאות על
 גגו: וטהרו. ממה שעבר: וקדשו. לעתיד
 לבא:

כ וכלה מכפר את הקדש ואת
 אהל מועד ואת המזבח
 והקריב את השעיר החי:
 וישיצי מלכפרא על קודשא ועל
 משכן זמנא ועל מדבחה ויקרב ית
 צפירא חיא:

כֹּא וְסִמּוֹן אֶהְרֹן אֶת שְׁתֵּי (יָדָיו)

יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׁעִיר הַחַי

וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פְּשָׁעֵיהֶם

לְכָל חַטָּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל

רֹאשׁ הַשָּׁעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ

עֹתִי הַמִּדְבָּרָה:

וְיִסְמוֹן אֶהְרֹן יָת תְּרֵיתִין יְדוּהִי עַל רִישׁ

צִפְרָא חֵיא וְיֹדִי עֲלוּהִי יָת כָּל עֲוֹנוֹת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּת כָּל מִרְדֵּיהֶון לְכָל
 חֲטֵאֵיהֶון וַיֵּתן יִתְהֶון עַל רִישׁ צְפִירָא
 וַיִּשְׁלַח בֶּיד גִּבֹּר דְּזִמִּין לְמַהֲרָ
 לְמַדְבָּרָא:

אִישׁ עֵתִי. הַמּוֹכֵן לְכָךְ מִיּוֹם אֶתְמוּל:

כַּב וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גִּזְרָה וְשִׁלַּח
 אֶת הַשְּׁעִיר בַּמִּדְבָּר:

וַיִּטּוֹל צְפִירָא עָלוֹהִי יֵת כָּל חוֹבֵיהֶון

לְאַרְעָא דְלֹא יִתְבֵּא וַיִּשְׁלַח יְת צְפִירָא

בְּמַדְבָּרָא:

כג וּבֵא אַהֲרֹן אֶל אֶהֱל מוֹעֵד

וּפִשֵּׁט אֶת בְּגָדֵי הַכֹּהֵן אֲשֶׁר

לְבִישׁ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחֵם

שָׁם:

וַיִּיעוֹל אַהֲרֹן לְמִשְׁכַּן זִמְנָא וַיִּשְׁלַח יְת

לְבוּשֵׁי בּוֹצָא דִּי לְבִישׁ בְּמַעֲלָה

לְקוֹדֶשׁא וַיַּצַּנְעוּן תַּמָּן:

ובא אהרן אל אהל מועד. אמרו רבותינו,
שאיין זה מקומו של מקרא זה, ונתנו טעם
לדבריהם במסכת יומא, ואמרו כל
הפרשה כולה אמור על הסדר חוץ מביאה
זו, שהיא אחר עשיית עולתו ועולת העם
והקטרת אימורי פר ושעיר שנעשים
בחוץ בבגדי זהב, וטובל ומקדש ופושטין
ולובש בגדי לבן: ובא אל אהל מועד.
להוציא את הכף ואת המחתה שהקטיר
בה הקטרת לפני ולפנים: ופשט את בגדי
הבד. אחר שהוציאם ולובש בגדי זהב

לתמיד של בין הערבים. וזהו סדר
העבודות, תמיד של שחר בבגדי זהב,
ועבודת פר ושעיר הפנימים וקטרת של
מחתה בבגדי לבן, ואילו ואיל העם
ומקצת המוספין בבגדי זהב, והוצאת כף
ומחתה בבגדי לבן, ושירי המוספין ותמיד
של בין הערבים וקטורת ההיכל שעל
מזבח הפנימי בבגדי זהב, וסדר המקראות
לפי סדר העבודות כך הוא, ושלח את
השעיר במדבר, ורחץ את בשרו במים וגו',
ויצא ועשה את עולתו וגו', ואת חלב

החטאת וגו', וכל הפרשה עד ואחרי כן
 יבא אל המחנה, ואחר כך ובא אהרן:
 והניחם שם. מלמד שטעונין גניזה, ולא
 ישתמש באותן ארבעה בגדים ליום
 כפורים אחר:

כד וְרַחֵם אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
 בַּמָּקוֹם קָדוֹשׁ וְלִבֶּשׁ אֶת
 בְּגָדָיו וִיֵּצֵא וְעָשָׂה אֶת עֲלָתוֹ
 וְאֶת עֲלֹת הָעֵם וְכָפַר בַּעֲדָם
 וְבַעֲדֵי הָעָם:

וַיִּסְחִי יָת בְּסִרָּה בְּמִיָּא בְּאַתֵּר קַדִּישׁ

וַיִּלְבַּשׁ יָת לְבוּשׁוֹהִי וַיִּפּוֹק וַיַּעֲבֹד יָת

עֲלֵתָהּ וַיָּת עֲלַת עֲמָא וַיַּכְפֹּר עֲלוֹהִי

וְעַל עֲמָא:

וּרְחֵץ אֶת בִּשְׁרוֹ וְגו' . לְמַעַלָּה לְמַדְנֹו

מִזִּרְחֵץ אֶת בִּשְׁרוֹ וּלְבִשָּׁם שִׁכְשָׁהוּא מִשְׁנָה

מִבְּגָדֵי זָהָב לְבִגְדֵי לְבָן טַעוֹן טְבִילָה,

שִׁבְאוֹתָהּ טְבִילָה פֶּשֶׁט בְּגָדֵי זָהָב שֶׁעָבַד

בָּהֶן עֲבוֹדַת תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר וּלְבִשׁ בְּגָדֵי

לְבָן לְעֲבוֹדַת הַיּוֹם וְכֵאֵן לְמַדְנֹו שִׁכְשָׁהוּא

משנה מבגדי לבן לבגדי זהב טעון טבילה:
במקום קדוש. המקודש בקדושת עזרה,
והיא היתה בגג בית הפרוה, וכן ד' טבילות
הבאות חובה ליום, אבל הראשונה היתה
בחי'ל: ולבש את בגדיו. שמנה בגדים
שהוא עובד בהן כל ימות השנה: ויצא.
מן ההיכל אל החצר שמזבח העולה שם:
ועשה את עולתו. איל לעולה האמור
למעלה בזאת יבא אהרן וגו': ואת עולת
העם. ואיל לעולה האמור למעלה ומאת
עדת בני ישראל וגו':

שלישי –

כה

שני

במחוברין ואת

חלב החטאת יקטיר המזבח:

וית תרבא דחטאתא יסק למדבחה:

וְאֵת חֶלֶב הַחֹטֵאת. אִימורי פֶּרֶשׁ וְשֹׁעִיר:

יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ. עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, דָּאֵלוֹ

בַּפְּנִימִי כְּתִיב לֹא תֵעָלוּ עָלָיו קֹטֶרֶת זֶרֶחַ

וְעוֹלָה וּמִנְחָה:

כּוּ וְהִמְשַׁלַּח אֶת הַשֹּׁעִיר

לְעֶזְאֵל יִכָּבֶם בְּגִדָיו וְרֹחֵץ

אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן

יָבוֹא אֶל הַמִּתְחַנֶּה:

וְדָמוֹ בִּיל יֵת צִפִּירָא לְעֶזְאֵל יִצְבֵּעַ

לְבוֹשׁוֹהִי וְיִסְחִי יָת בְּסִרְהָ בְּמִיָּא וּבִתֶּר
כֵּן יִיעוֹל לְמִשְׁרִיתָא:

כּוּ וְיֵאת פֶּר הַחֲטָאֵת וְיֵאת שְׁעִיר
הַחֲטָאֵת אֲשֶׁר הוּבֵא אֶת דָּמָם
לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מַחוּץ
לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת
עוֹרָתָם וְיֵאת בְּשָׂרָם וְיֵאת
פָּרָשָׁם:

וְיֵת תּוֹרָא דְחֲטָאֵתָא וְיֵת צְפִירָא

דַּחַטְאֲתָא דִּי אֲתַעַל מְדַמְהוֹן לְכַפְרָא

בְּקוּדְשָׁא יִתְפַּקוֹן לְמַבְרָא לְמִשְׁרִיתָא

וְיוֹקְדוֹן בְּנוֹרָא יֵת מִשְׁכִּיָּהוֹן וְיֵת

בְּסִרְהוֹן וְיֵת אֲכִלְיָהוֹן:

אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דַּמָּם. לְהִיכַל וּלְפָנֵי

וּלְפָנִים:

כֹּחַ וְהַשִּׁירָף אֲתָם יַכִּבֵּם בְּגִדְיֹו

וְרַחֲמֵן אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי

כֵּן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה:

וְדַמוֹקִיד יִתְהוֹן יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וַיִּסְחִי
 יֵת בְּסִרָּה בְּמִיָּא וּבִתָּר כֵּן יִיעוֹל
 לַמִּשְׁרִיתָא:

כַּט וְהִיתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם
 בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר
 לַחֲדָשׁ תַּעֲנֶנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם
 וְכֹל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֲזָרָח
 וְהִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם:

וְתִהְיֶי לָכֹון לְקִים עָלָם בִּירְחָא שְׁבִיעָאָה

בַּעֲשָׂרָא לִירְחָא תַעֲנוּן יְת נַפְשֵׁיכוֹן

וְכָל עֲבִידָא לֹא תַעֲבִדוֹן יַצִּיבָא וְגִיּוֹרָא

דִּיתַגִּירוֹן בִּינִיכוֹן:

ל כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עַלְיְכֶם

לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם

לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

אֲרִי בַיּוֹמָא הַדִּין יִכַּפֵּר עַלְיְכוֹן לְדַכָּא

יְתַכּוֹן מִכָּל חוֹבֵיכוֹן קָדָם יְיָ תִדְכּוֹן:

לֹא שֵׁבֶת שֵׁבֶתוֹן הִיא לְכֶם

וְעֲנִיתָם אֶת נַפְשֵׁיכֶם חֲקֹת

עוֹלָם:

שֶׁבֶת שֶׁבֶתָּא הִיא לְכוֹן וְתַעֲנוּן יֵת

נַפְשֵׁיכֶם קִים עֲלֵם:

לֵב וְכַפֵּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמְשַׁח

אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֹא אֶת יָדוֹ

לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלִבֶּשׂ אֶת

בְּגָדֵי הַכֹּהֵן בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ:

וַיַּכְפֹּר כַּהֲנָא דִּי רַבִּי יִתְהָ וְדִי יִקְרַב יֵת

קָרְבָּנָה לְשֹׁמֵשׂ תַּחֲתֵי אֲבוֹהֵי וְיִלְבַּשׁ

יָת לְבוּשֵׁי בּוֹצֵא לְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁ:

וכפר הכהן אשר ימשח וגו'. כפרה זו

של יום הכיפורים אינה כשרה אלא בכהן

גדול, לפי שנאמרה כל הפרשה באהרן

הוצרך לומר בכהן גדול הבא אחריו שיהא

כמוהו: ואשר ימלא את ידו. אין לי אלא

המשוח בשמן המשחה, מרובה בגדים

מנין, תלמוד לומר ואשר ימלא את ידו

וגו', והם כל הכהנים גדולים שעמדו

מיאשיהו ואילך, שבימיו נגנזה צלוחית

שֶׁל שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה: לִכְהֵן תַּחַת אָבִיו.

לִלְמַד שֶׁאֵם בְּנוֹ מִמֶּלֶא אֶת מְקוֹמוֹ, הוּא

קוֹדֵם לְכָל אָדָם:

לֹא יִכַּפֵּר אֶת מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ

וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ

יִכַּפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם

הַקֹּהֵל יִכַּפֵּר:

וְיִכַּפֵּר עַל מִקְדָּשׁ קוֹדֶשׁא וְעַל מִשְׁכַּן

זִמְנָא וְעַל מִדְּבַחַא יִכַּפֵּר וְעַל כֹּהֲנֵיא

וְעַל כָּל עֲמָא דְקָהְלָא יְכַפֵּר:

לְדִּ וְהִיתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקֹּת

עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מִכָּל חַטָּאתָם אֶחָת בַּשָּׁנָה

וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת

מֹשֶׁה: (פ)

וְתִהְיֶה דָא לְכוּן לְקִים עָלָם לְכַפֵּרָא עַל

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חוּבֵיהוֹן חֲדָא בַּשָּׁתָא

וְעַבַּד כַּמָּא דִּי פִקִּיד יִי יְת מֹשֶׁה:

ויעש כאשר צוה ה' וגו'. כשהגיע יום
הכפורים עשה כסדר הזה, ולהגיד שבחו
של אהרן שלא היה לובשן לגדולתו אלא
במקיים גזירת המלך:

ויקרא פרק יז

א רביעי וידבר יהוה

אל מִשֶׁה לֵאמֹר:

וּמִלֵּיל יְיָ עִם מִשֶׁה לְמִיָּמָר:

בְּדִבְרֵי אֵל אַהֲרֹן וְאֵל בְּנָיו וְאֵל

כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

אֲלֵיהֶם זֶה הַדִּבְרֵי אֲשֶׁר צִוָּה

יְהוָה לֵאמֹר:

מִלֵּל עַם אַהֲרֹן וְעַם בְּנוֹתָי וְעַם כָּל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן דִּין פְּתִגְמָא דִּי

פַּקִּיד יִי לְמִימָר:

ג אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אֹו כְּשֹׁב אֹו

עֵז בַּמַּחֲנֶה אֹו אֲשֶׁר יִשְׁחַט

מֵחוּץ לַמַּחֲנֶה:

גִּבּוֹר גִּבּוֹר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל דִּי יָכוֹס תּוֹר

אֹו אִמֵּר אֹו עֵז בְּמִשְׁרִיתָא אֹו דִּי

יָכוֹס מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא:

אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׂוֹר אֹו כֶּשֶׁב. בְּמוֹקֵד־שִׁין

הַכְּתוּב מִדְּבַר, שְׁנֵאמַר לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן:

בַּמַּחֲנֶה. חוּץ לְעִזְרָה:

דִּי וְאֵל פֶּתַח אֶהְל מוֹעֵד לֹא

הַבִּיאֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה

לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יִחָשֵׁב

לְאִישׁ הַהוּא דָּם שֹׁפֵךְ וְנִכְרַת

הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ:

וּלְתַרְע מִשְׁכַּן זִמְנָא לֹא אֵיתָהּ לְקָרְבָּא

קָרְבָּנָא קָדָם יִי קָדָם מִשְׁכָּנָא דִּי דָּמָא

יִתְחַשֵּׁב לְגַבְרָא הַהוּא דָּמָא אֲשֶׁד

וַיִּשְׁתִּיּצֵי אֲנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמָּה:

דם יחשב. כשופך דם האדם שמתחייב

בנפשו: דם שפך. לרבות את הזורק דמים

בחוץ:

ה לַמֵּעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל אֶת זְבַחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם

זֹבְחִים עַל פְּנֵי הַשֹּׁדָה וְהַבִּיאָם

לִיהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל

הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ זְבָחֵי שְׁלָמִים

לִיהוָה אֹתָם:

בְּדִיל דִּי יִיתּוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת דְּבַחֵיהוֹן

דִּי אֲנוּן דְּבַחִין עַל אִפִּי חֲקֵלָא וַיִּתּוּנוּן

לְקָדָם יִי לְתִרְעַ מִשְׁכַּן זְמַנָּא לֹות

כֶּהֱנָא וַיִּכְסּוּן נִכְסֵי קוּדְשִׁין קָדָם יִי

יְתִהוּן:

אֲשֶׁר הֵם זִבְחִים. אֲשֶׁר הֵם רְגִילִים לְזִבּוּחַ:

וּ וְזֶרֶק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל

מִזְבֵּחַ יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד

וְהִקְטִיר חֲחֶלֶב לְרִיחַ נִיחַח

לְיְהוָה:

וַיִּזְרוּק כֶּהֱנָא יֵת דְּמָא עַל מַדְבַּחָא דִּיִּי

בְּתִרְעָ מִשְׁכַּן זְמַנָּא וַיִּסַּק תִּרְבָּא

לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קָדָם יִי:

וְלֹא יִזְבַּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם

לְשַׁעֲרֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זִנִּים

אַחֲרֵיהֶם חֲקֹת עוֹלָם תִּהְיֶה

זֹאת לָהֶם לְדֹרֹתָם:

וְלֹא יִדְבַּחוּ עוֹד יֵת דְּבַחֵיהוֹן לְשַׁדִּין

דִּי אֲנוּן טַעֲן בְּתִרְיָהוֹן קִים עָלָם תִּהְיֶה

דא להון לְדִּיהוֹן:

לשעירם. לשדים, כמו ושעירים ירקדו

שם:

חמישי - ח

שלישי

במחוברין

וְאַלֵּהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ

מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר

יִגֹּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֲלָה

אוֹ זֶבַח:

וְלֵהוֹן תִּימַר גֵּבַר גֵּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל

וּמִן גִּיּוֹרָא דִּיתְגִּירוֹן בִּינִיכוֹן דִּי יִסַּק

עֲלֵתָא אוֹ נְכִסֵּת קוּדְשִׁיא:

אשר יעלה עולה. לחייב על המקטיר

איברים בחוץ, כשוחט בחוץ, שאם שחט

אחד והעלה חבירו, שניהם חייבין:

ט וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא

יִבְיָאֵנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לִיהוָה

וְנִכְבֶּרֶת הָאֵישׁ הַהוּא מֵעַמּוּר:

וְלִתְרַע מִשְׁכַּן זְמַנָּא לֹא אֵיתְנָה

לְמַעַבְד יְתָה קָדָם יי וְיִשְׁתַּיְצִי אֲנִישָׁא

הִהוּא מַעֲמָה:

וְנִכְרַת. זָרְעוּ נִכְרַת, וַיִּמְיוּ נִכְרַתִּין.

וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל

וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר

יֹאכֹל כָּל דָּם וְנָתַתִּי כִפְּי

בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת הַדָּם

וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּה:

וְגֵבֶר גֵּבֶר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָא

דִּיתִּגִּירוֹן בִּינִיכּוֹן דִּי יִיכּוֹל כָּל דְּמָא

וְאַתָּן רוֹגְזִי בְּאַנְשָׁא דִּיכּוּל יְת דְּמָא

וְאַשִּׁיזִי יְתָה מִגּו עֵמָה:

כל דם. לפי שנאמר בנפש יכפר, יכול לא

יהא חייב אלא על דם המוקדשים, תלמוד

לומר כל דם: ונתתי פני. פנאי שלי, פונה

אני מכל עסקי ועוסק בו:

יֵא כִּי נִפְשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא

וְאַנִּי נִתְּתִיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ

לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הָדָם

הוא בנפש יכפר:

אֲרִי נֶפֶשׁ בְּסָרָא בְּדָמָא הִיא וְאַנָּא

יְהִבְתָּהּ לְכוּן עַל מַדְבַּחָא לְכַפֵּרָא עַל

נַפְשִׁיתִיכוּן אֲרִי דָמָא הוּא עַל נַפְשָׁא

מְכַפֵּר:

כי נפש הבשר. של כל בריה בדם היא

תלויה, ולפיכך נתתיו על המזבח לכפר

על נפש האדם, תבוא נפש ותכפר על

הנפש:

יב על כן אמרת לי לבני ישראל

כָּל נַפֶּשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָּם

וְהִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם לֹא יֹאכַל

דָּם:

עַל כֵּן אֶמְרִית לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אִנֶּשׁ

מִנְכוֹן לֹא יִיכּוֹל דָּמָא וְגִיּוֹרָא דִּיתְגִּירוֹן

בִּינִיכוֹן לֹא יִיכּוֹל דָּמָא:

כָּל נַפֶּשׁ מִכֶּם. לְהַזְהִיר גְּדוּלִים עַל

הַקִּטְנִים:

יִג וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר

יִצְוֶה צִיד חַיָּה אֹו עוֹף אֲשֶׁר

יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ אֶת דָּמֹו וְכִסְהֹו

בְּעֶפְרָ:

וּגְבַר גְּבַר מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָא

דִּיתִּגְרֹון בִּינִיכּוֹן דִּי יִצְוֶה צִידָא חֵיתָא

אֹו עוֹפָא דִּי מִתְאַכֵּל וַיִּשּׁוּד יֵת דְּמָה

וִיכִסֶּנָּה בְּעֶפְרָא:

אֲשֶׁר יִצְוֶה. אִין לִי אֵלָא צִיד, אוּוֹזִין

וּתְרַנְּגוּלִין מְנִין, תִּלְמוּד לֹאמַר צִיד מִכָּל
מָקוֹם, אִם כֵּן לָמָּה נֹאמַר אֲשֶׁר יִצוּד, שֶׁלֹּא
יֵאכֹל בֶּשֶׂר אֲלֵא בַּהֲזִמְנָה זֹאת: אֲשֶׁר
יֵאכֹל. פֶּרֶט לְטַמְאִים:

יָד כִּי נֶפֶשׁ כָּל בֶּשֶׂר דָּמוֹ
בְּנֶפֶשׁוֹ הוּא וְאָמַר לְבָנִי
יִשְׁרָאֵל דָּם כָּל בֶּשֶׂר לֹא
תֹאכְלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל בֶּשֶׂר דָּמוֹ
הוּא כָּל אֲכָלִיו יִפְרֹת:

אֲרִי נֶפֶשׁ כָּל בְּסָרָא דְמָה בְּנִפְשָׁהּ הוּא
 וְאִמְרִית לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל בְּסָרָא
 לֹא תִיכְלוּן אֲרִי נֶפֶשׁ כָּל בְּסָרָא דְמָה
 הִיא כָּל דְּיִכְלֵנָה יִשְׁתִּיצִי:

דמו בנפשו הוא. דמו הוא לו במקום
 הנפש שהנפש תלויה בו: כי נפש כל
 בשר דמו הוא. הנפש היא הדם. דם ובשר
 לשון זכר, נפש לשון נקבה:

טו וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נִבְלָה
 וְטִרְפָּהּ בְּאֶזְרָח וּבִגְר וּכְבָּם

בְּגִדָיו וְרֶחֶץ בְּמִים וְטָמֵא עַד

הָעֶרֶב וְטָהָר:

וְכָל אִנֶּשׁ דִּי יִיכּוֹל נְבִילָא וְתַבִּירָא

בִּיצִיבָא וּבְגִיּוֹרָא וִיצַבֵּעַ לְבוּשׁוֹהִי

וְיִסְחִי בְּמִיָּא וִיְהִי מִסָּאב עַד רְמֵשָׁא

וְיִדְכִי:

אֲשֶׁר תֹּאכַל נִבְלָה וְטֹרֶפֶה. בְּנִבְלָת עוֹף

טְהוֹר דְּבַר הַכֶּתוּב, שֶׁאֵין לָהּ טוֹמְאָה אֲלֵא

בְּשַׁעָה שֶׁנִּבְלָעַת בְּבֵית הַבְּלִיעָה, וְלִמְדֵךְ

כֵּאֵן שֶׁמִּטְמָאָה בְּאֲכִילָתָהּ, וְאֵינָה מִטְמָאָה

במגע, וטרפה האמורה כאן לא נכתבה
 אלא לדרוש, וכן שנינו יכול תהא נבלת
 עוף טמא מטמאה בבית הבליעה, תלמוד
 לומר טרפה, מי שיש במינו טרפה, יצא
 עוף טמא שאין במינו טרפה:

טו וְאֵם לֹא יִכַּבֵּם וּבְשָׂרוֹ לֹא
 יִרְחֹץ וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ: (פ)

וְאֵם לֹא יִצַּבֵּעַ וּבִסְרָהּ לֹא יִסְחִי וּיִקְבֹּל
 חֻבָּה:

ונשא עונו. אם יאכל קדש, או יכנס

למקדש, חייב על טומאה זו ככל שאר
 טומאות: ובשרו לא ירחץ ונשא עונו.
 על רחיצת גופו ענוש כרת, ועל כבוס
 בגדים במלקות:

ויקרא פרק יח

אֲוִידְבָּר יְהוָה אֵל מִשָּׁה לְאֹמֶר:
 וּמִלִּיל יִי עִם מִשָּׁה לְמִימָר:
 בְּדִבָּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֹמְרָת
 אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
 מִלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲנִי

יִי אֱלֹהֵינוּ:

אני ה' אלהיכם. אני הוא שאמרתי בסיני,
 אנכי ה' אלהיך, וקבלתם עליכם מלכותי,
 מעתה קבלו גזרותי. רבי אומר גלוי וידוע
 לפניו שסופן לנתק בעריות בימי עזרא,
 לפיכך בא עליהם בגזירה אני ה' אלהיכם,
 דעו מי גוזר עליכם, דיין להפרע ונאמן
 לשלם שכר:

בְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
 יִשְׁבְּתָם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ

וּבַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי

מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ

וּבַחֲקֹתֵיהֶם לֹא תֵלְכוּ:

כְּעֹבְדֵי עַמָּא דְאַרְעָא דְמִצְרַיִם דִּי

יִתְבָּתוּן בֵּהּ לֹא תַעֲבֹדוּן וּכְעֹבְדֵי עַמָּא

דְאַרְעָא דְכְנָעַן דִּי אֲנִי מַעַל יִתְכוּן

תָּמָן לֹא תַעֲבֹדוּן וּבְנִימוּסֵיהוֹן לֹא

תִּהְיוּ:

כַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם. מִגִּיד שְׁמַעְשֵׂיהֶם

שֶׁל מִצְרִיִּים וְשֶׁל כְּנַעֲנִיִּים מִקּוֹלָקְלִים מִכָּל
 הָאוֹמוֹת, וְאוֹתוֹ מִקּוֹם שִׁישְׁבוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל
 מִקּוֹלָקְלִי מִן הַכָּל: אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם
 שָׁמָּה. מִגִּיד שְׁאוֹתָן עַמּוּמִין שֶׁכִּבְּשׁוּ
 יִשְׂרָאֵל מִקּוֹלָקְלִים יוֹתֵר מִכֻּלָּם:
 וּבַחֲקִיתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ. מָה הִנִּיחַ הַכֶּתוּב
 שֶׁלֹּא אָמַר, אֲלֵא אֱלֹו נְמוּסוֹת שִׁלְהֵן,
 דְּבָרִים הַחֲקוֹקִין לָהֶם, כְּגֹון טְרִטִיאוֹת
 וְאַצְטִדִיאוֹת, ר' מֵאִיר אֹמֵר אֱלֹו דְּרַכִּי
 הָאֲמֹרִי שֶׁמֶנּוּ חֲכָמִים:

ד אֶת מִשְׁפָּטִי תַעֲשֶׂה וְאֶת

חֲקֹתַי תִּשְׁמְרוּ לְלַכַּת בָּהֶם אֲנִי

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

יֵת דִּינִי תַעֲבֹדוּן וְיֵת קִימִי תִטְרוּן

לְהִלְכָא בְהוֹן אֲנֵא יֵי אֱלֹהֵכֶון:

את משפטי תעשו. אלו דברים האמורים

בתורה במשפט, שאלו לא נאמרו היו

כדאי לאומרו: ואת חקותי תשמרו.

דברים שהם גזירת המלך, שיצר הרע

משיב עליהם למה לנו לשומרו, ואומות

העולם ע"א משיבין עליהן, כגון אכילת

חזיר, ולבישת שעטנז, וטהרת מי חטאת,
 לכך נאמר אני ה', גזרתי עליכם, אי אתם
 רשאים להפטר: ללכת בהם. אל תפטר
 מתוכם, שלא תאמר למדתי חכמת
 ישראל אלך ואלמד חכמת המצריים
 והכשדיים:

ה וְשִׁמְרֶתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת
 מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם
 הָאָדָם וְחַי בָּהֶם אֲנִי יְהוָה: (ו)
 וְתִטְּרוּן יֵת קִיָּמִי וְיֵת דִּינִי דִּי יַעֲבֹד

יְתֵהוֹן אֲנִישָׁא וַיְחִי בְּהוֹן לְחֵי עֲלָמָא

אֲנִי יֵי:

ושמרתם את חקותי. לרבות שאר

דקדוקי הפרשה שלא פרט הכתוב בהם.

דבר אחר ליתן שמירה ועשייה לחוקים,

ושמירה ועשייה למשפטים, לפי שלא

נתן אלא עשייה למשפטים ושמירה

לחוקים: וחי בהם. לעולם הבא, שאם

תאמר בעולם הזה, והלא סופו הוא מת:

אני ה'. נאמן לשלם שכר:

וְטִיטִי אִישׁ אִישׁ אֶל

כָּל שְׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ

לְגִלּוֹת עֲרוּחַ אֲנִי יְהוָה: (ה)

גִּבּוֹר גִּבּוֹר לְכָל קָרִיב בְּסִירָה לֹא תִקְרְבוּ

לְגִלְאָה עֲרִיא אֲנִי יְיָ:

לֹא תִקְרְבוּ. לְהִזְהִיר הַנִּקְבָּה כְּזֵכֶר, לְכַד

נֹאמַר לְשׁוֹן רַבִּים: אֲנִי ה'. נֹאמֵן לְשִׁלָּם

שִׁכָּר:

וְעֵרֹת אָבִיךָ וְעֵרֹת אִמְךָ לֹא

תִּגְלֶה אִמְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה

עֵרֹתֶיהָ: (ה)

עֵרֹת אָבוֹךָ וְעֵרֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶי

אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלֶי עֵרֹתֶיהָ:

ערוֹת אבִיךָ. זוֹ אִשְׁתְּ אבִיךָ, אוֹ אִינוֹ אִלָּא

כַּמְשֻׁמְעוֹ, נֹאמֵר כֹּאן עֵרֹת אבִיךָ, וְנֹאמֵר

לְהִלֵּךְ עֵרֹת אבִיו גִּלְהָ, מִה לְהִלֵּךְ אִשְׁתְּ

אבִיו, אֵף כֹּאן אִשְׁתְּ אבִיו: וְעֵרֹת אִמְךָ.

לְהִבִּיא אִמּוֹ שְׂאִינָה אִשְׁתְּ אבִיו:

ח עֲרוֹת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה

עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא: (ח)

עֲרִית אֶתְּ אָבוֹךָ לֹא תִגְלֶי עֲרִית

אָבוֹךָ הִיא:

ערוֹת אֵשֶׁת אָבִיךָ. לרבות לאחר מיתה:

ט עֲרוֹת אֲחוֹתְךָ בֵּית אָבִיךָ אִם

בֵּית אִמְךָ מוֹלְדֶת בֵּית אִם

מוֹלְדֶת חוּץ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתְךָ:

(ט)

עֲרִית אַחֲתָךְ בֵּת אֲבוֹךְ אוֹ בֵּת אִמְךָ

דִּילִידָא מִן אֲבוֹךְ מִן אֶתֶת אַחֲרִי אוֹ

מִן אִמְךָ לְגַבֵּר אַחֲרָן לֹא תִגְלִי

עֲרִיתָהֶן:

בת אביך. אף בת אנוסה במשמע: מולדת

בית או מולדת חוץ. בין שאומרים לו

לאביך קיים את אמה, ובין שאומרים לו

הוצא את אמה, כגון ממזרת או נתינה:

עֲרוֹת בֵּת בֶּנְךָ אוֹ בֵּת בְּתָךְ

לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָן כִּי עֲרוֹתָךְ

הנה: (ס)

עֲרִית בַּת בָּרָךְ אוֹ בַת בְּרָתְךָ לֹא תִגְלִי

עֲרִיתְהֶן אֲרִי עֲרִיתְךָ אֲנוּן:

ערוֹת בַּת בֶּנֶךְ וְגו'. בבתו מאנוסתו הכתוב

מדבר, ובתו ובת בתו מאשתו אנו למדין

מערוֹת אשה ובתה שנאמר בהן לֹא תִגְלֶה,

בין שהיא ממנו בין שהיא מאיש אחר:

ערוֹת בַּת בֶּנֶךְ. קל וחומר לבתך, אלא לפי

שאין מזהירין מן הדין למדוה מגזרה

שזה:

יא עֲרוֹת בַּת אִשָּׁת אָבִיךָ

מִזְלָדָת אָבִיךָ אַחֲוָתְךָ הִוא לֹא

תִּגְלָה עֲרוֹתָהּ: (ו)

עֲרִית בַּת אִמֶּת אֲבוֹךָ דִּילִידָא מִן

אֲבוֹךָ אַחֲתְךָ הִיא לָא תִגְלִי עֲרִיתָהּ:

ערוֹת בַּת אִשָּׁת אָבִיךָ. לִימַד שְׂאִינוּ חַיִּיב

עַל אַחֲוָתוֹ מִשְׁפָּחָה וְנִכְרִית, לְכַךְ נֹאמַר בַּת

אִשָּׁת אָבִיךָ, בְּרֹאוּיָהּ לְקִידוּשִׁין:

יב עֲרוֹת אַחֲוָת אָבִיךָ לֹא

תַּגִּלָּה שְׂאֵר אָבִיךָ הוּא: (ס)

עֲרִית אַחַת אֲבוֹךָ לֹא תַגִּלִּי קְרִיבַת

אֲבוֹךָ הִיא:

יג עֲרֻוֹת אַחֲוֹת אִמְךָ לֹא תַגִּלָּה

כִּי שְׂאֵר אִמְךָ הוּא: (ס)

עֲרִית אַחַת אִמְךָ לֹא תַגִּלִּי אֲרִי קְרִיבַת

אִמְךָ הִיא:

יד עֲרֻוֹת אֲחֵי אָבִיךָ לֹא תַגִּלָּה

אֶל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב הִדְתָּךְ

הוא: (ס)

עֲרִית אַח אֲבוֹךָ לֹא תִגְלִי לְאַתֶּתָּהּ לֹא

תִּקְרַב אֶתֶת אַח אֲבוֹךָ הִיא:

ערוֹת אחי אביך לֹא תִגְלֶה. וְזֶה הִיא

ערוֹתוֹ, אִל אֲשֶׁתוֹ לֹא תִקְרַב:

טו עֲרוֹת כֻּלָּתְךָ לֹא תִגְלֶה אִשָּׁת

בִּנְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ:

(ס)

עֲרִית כֻּלָּתְךָ לֹא תִגְלִי אֶתֶת בְּרַךְ הִיא

לֹא תִגְלִי עֲרִיתָהּ:

אִשָּׁת בֶּנֶךְ הִיא. לֹא אִמְרָתִי אֲלֵא בְשִׁישׁ
לְבֶנֶךְ אִישׁוֹת בָּהּ, פֶּרֶט לֹא־נוֹסָה וְשִׁפְחָה
וְנִכְרִית:

טז עֲרֻוֹת אִשָּׁת אָחִיךָ לֹא תִגְלֶה
עֲרֻוֹת אָחִיךָ הוּא: (ט)

עֲרִית אֶתֶת אָחוּךָ לֹא תִגְלִי עֲרִית
אָחוּךָ הִיא:

יז עֲרֻוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה

אֶת בֵּת בְּנָה וְאֶת בֵּת בָּתָּה

לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ שְׂאֲרָה

הַנָּה זִמָּה הוּא

עֲרִית אֶתְתָּא וּבִרְתָּהּ לֹא תִגְלִי יֵת בֵּת

בָּרָה וְיֵת בֵּת בִּרְתָּהּ לֹא תִסֵּב לְגִלָּאָה

עֲרִיתָהּ קָרִיבִין אֲנוּן עֵצֶת חֲטָאִין הִיא:

ערוֹת אֵשֶׁה וּבִתָּה. לֹא אִסֹּר הַכְּתוּב אֲלֹא

ע"י נִשְׁוֵאִי הִרְאִישׁוּנָה, לְכֹךְ נֹאמַר לֹא

תִּקַּח, לְשׁוֹן קִיחָה, וְכֵן לְעֵנִיךְ הַעֲוֹנֶשׁ אֲשֶׁר

יִקַּח אֶת אֵשֶׁה וְאֵת אִמָּה, לְשׁוֹן קִיחָה, אֲבֹל

אנס אשה מותר לישא בתה: שארה הנה.

קרובות הן זו לזו: זמה. עצה, כתרגומו

עצת חטאין, שיצרך יועצך לחטוא:

יח וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקַּח

לְצָרָר לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ עָלֶיהָ

בְּחִייה:

וְאֶת־תֹּא עִם אֲחֹתָהּ לֹא תִסֵּב לְעִקְאָה

לְגִלּוֹת עֲרִיתָהּ עָלֶיהָ בְּחִייהָ:

אל אחותה. שתיהן כאחת: לצרר. לשון

צרה, לעשות את זו צרה לזו: בחייה.
 למדך, שאם גרשה לא ישא את אחותה,
 כל זמן שהיא בחיים:

יט וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדָּת טַמְאָתָהּ
 לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ:
 וְלֹאֲתָתָא בְּרַחוּק סוּבַתָּהּ לֹא תִקְרַב
 לְגִלְאָהּ עֲרִיתָהּ:

כ וְאֵל אִשָּׁת עַמִּיתָךְ לֹא תִתֵּן
 שְׁכִבְתָּךְ לְזָרַע לְטַמְאָהּ בָּהּ:

וּבֹאֲתָת חֲבֶרֶךְ לֹא תִתֵּן שְׂכַבְתָּךְ לְזֶרְעָא

לְאַסְתָּאבָא בְּהִי:

כֹּא וּמִזְרַעְךְ לֹא תִתֵּן לְחַעֲבִיר

לְמוֹלָךְ וְלֹא תַחֲלִל אֶת שֵׁם

אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:

וּמִבְנֶיךָ לֹא תִתֵּן לְאַעֲבָרָא לְמוֹלָךְ וְלֹא

תַּחֲלִי יְת שְׁמָא דְּאַלְהֶךָ אֲנָא יִי:

לְמַלְךְ. עֲבֹדַת אֱלִילִים הִיא שְׁשֻׁמָּה מוֹלְךְ,

וְזוֹ הִיא עֲבֹדַתָּה, שְׁמוֹסֵר בְּנוֹ לְכוֹמְרִים

ועושיין שתי מדורות גדולות ומעבירין את
הבן ברגליו בין שתי מדורות האש: לא
תתן. זו היא מסירתו לכוזרים: להעביר
למלך. זו העברת האש:

כב   שביעי –

רביעי

במחוברין

ואת

זָכַר לֹא תִשָּׁכַח מִשְׁכְּבִי אִשָּׁה

תֹּעֲבָה הוּא:

וְעַם דְּכוּרָא לֹא תִשָּׁכַח מִשְׁכְּבִי אִתְתָּא

תֹּעֲבָתָא הִיא:

בֶּן וְבָכֹל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן

שְׁכֵבֶתְךָ לְטַמְאָה בָּהּ וְאִשָּׁה

לֹא תַעֲמֹד לְפָנַי בְּהִמָּה לְרִבְעָה

תָּבֵל הוּא:

וּבְכָל בְּעִירָא לֹא תִתֵּן שְׂכַבְתָּךְ

לְאַסְתָּאבֵּא בָּהּ וְאַתָּתָא לֹא תִקּוּם קָדָם

בְּעִירָא לְמִשְׁלֵט בָּהּ תָּבֵלָא הוּא:

תָּבֵל הוּא. לְשׁוֹן קֹדֶשׁ וְעֵרוּזָה וְנִיאוּף, וְכֵן

וְאִפִּי עַל תְּבִלִּיתָם. דְּבַר אַחֵר תָּבֵל הוּא,

לְשׁוֹן בְּלִיכָה וְעֵרְבוּב, זֵרַע אָדָם וְזֵרַע

בְּהִמָּה:

כִּד אֵל תִּטְמָאוּ בְּכָל אֵלָּה כִּי

בְּכָל אֱלֹה נִטְמָאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר

אֲנִי מִשְׁלַח מִפְּנֵיכֶם:

לֹא תִסְתַּאֲבוּן בְּכָל אֱלִין אֲרִי בְּכָל

אֱלִין אִסְתַּאֲבוּ עַמִּמִּיא דִּי אֲנָא מִגְּלִי

מִן קְדַמִּיכּוֹן:

כֹּה וְתִטְמָא הָאָרֶץ וְאַפְקֹד עֲזָנָהּ

עָלֶיהָ וְתִקָּא הָאָרֶץ אֶת

יִשְׁבִּיהָ:

וְאִסְתַּאֲבַת אֶרְעָא וְאַסְעֲרִית חוּבָהּ עָלָהּ

וְרוֹקִינַת אֶרְעָא יֵת יִתְבֵּהּא:

כו וְשִׁמְרֵתֶם אִתְּכֶם אֶת חֻקֹּתַי

וְאֵת מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכֹּל

הַתּוֹעֲבֹת הָאֵלֶּה הָאֲזָרָח וְהַגֵּר

הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם:

וְתִטְרוּן אִתּוֹן יֵת קִימִי וְיֵת דִּינִי וְלֹא

תַּעֲבִדוּן מִכֹּל תּוֹעֲבֹתָא הָאֵלִין יִצִּיבָא

וְגִיּוֹרָא דִּיתְגִּירוּן בִּינִיכוּן:

כז כִּי אֶת כָּל הַתּוֹעֲבֹת הָאֵל

עֲשׂוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר

לִפְנֵיכֶם וְתִטְמֵא הָאָרֶץ:

אֲרִי יֵת כָּל תּוֹעֲבֹתָא הָאֵלִין עֲבְדוּ

אַנְשֵׁי אֶרֶץ דִּי קִדְמִיכוּן וְאַסְתַּאֲבַת

אֶרֶץ:

מפטיר בח ולא תקיא

הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטִמְאַכֶּם אֹתָהּ

כֹּאֲשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר
לְפָנֵיכֶם:

וְלֹא תִרְוֶקֶן אֶרֶעָא יִתְכוֹן בְּסִאֲבִיכוֹן
יִתָּה כְּמָא דְרוֹקִינַת יֵת עַמְמִיא דִּי
קִדְמִיכוֹן:

וְלֹא תִקִּיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם. מִשְׁלַל לִבָּן מִלֶּךְ
שֶׁהָאֲכִילוּהוּ דְבַר מָאוּס שְׂאִין עוֹמֵד בְּמַעֲיוֹ
אֲלֵא מִקִּיאָו, כֵּךְ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָה
מִקִּיִּמַת עוֹבְרֵי עֲבִירָה. וְתִרְגוֹמוֹ וְלֹא
תִרְוֶקֶן, לְשׁוֹן רִיקוֹן, מִרִּיקָה עֲצֻמָּה מֵהֶם:

כֹּט כִּי כָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכָּל

הַתּוֹעֲבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ

הַנִּפְשוֹת הָעֹשֶׂת מִקֵּרֵב עִמָּם:

אֲרִי כָל דֵּי יַעֲבֹד מִכָּל תּוֹעֲבָתָא הָאֵלִין

וְיִשְׁתִּיצוּן נִפְשָׁתָא דִּי־עֲבָדוּן מִגּוֹ

עֲמָהוּן:

הַנִּפְשוֹת הָעוֹשׂוֹת. הַזֵּכֶר וְהַנִּקְבָּה

בַּמַּשְׁמַע:

ל וְשִׁמְרָתָם אֶת מִשְׁמַרְתִּי

לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת מַחֲקוֹת

הַתּוֹעֲבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לְפָנֶיכֶם

וְלֹא תִטְמָאוּ בָהֶם אֲנִי יְהוָה

אֱלֹהֵיכֶם: (פכפ)

וְתִטְרֹן יָת מַטְרַת מִימְרֵי בְדִיל דָּלָא

לְמַעַבְד מְנִימוּסֵי תוֹעֲבֹתָא דַּאֲתַעֲבַדָּא

קְדָמִיכוֹן וְלֹא תִסְתַּאֲבוֹן בְּהוֹן אֲנָא יִי

אֱלֹהֵיכוֹן:

ושמרתם את משמרתִי. להזהיר בית דין

**על כן: ולא תטמאו בהם אני ה' אלהיכם.
הא אם תטמאו איני אלהיכם, ואתם
נפסלים מאחרי, ומה הנאה יש לי בכם,
ואתם מתחייבים כלייה, לכך נאמר אני ה'
אלהיכם: חסלת פרשת אחרי:**